

جانوران چيا ڪهاڻيان

اي ڪتاب ۾ جا ڪهاڻيان هٿيا

1 .1 باندرا ڇا انصاف

5 .2 ڇڱائي ڇا بدلا

12 .3 شينهن آڻي گيلا - شينهن آڻي گيلا

18 .4 پڪيئين ائون چار

21 .5 هيڪ اونڌري

بانڊرا چا انصاف

ڏون ٻليا هليا۔

اونهان چي آيتان ۾ موٽي سنگت هلي۔

اونهان مون هيڪ ٻلي ڪاڙي هلي۔

ائون ڏوجي ٻلي آچي هلي۔

هيڪ ڏيئو وا ڏونهين سنگنياڻيان جهنگها ۾ گيليا۔

دگا ۾ اونهين هيڪ روٽي ليهلي

ڪاڙي ٻلي ڪيهون لاگلي۔

”ها روٽي ته مانچي ڇي،
کان ته پيهڻيون روٽي مين ڏيکلي ڇي.“

آچيئي پليئي ڪيهلي،
”نه، ها روٽي مانچي ڇي
کان ته پيهڻيون مين ڏيکلي ڇي.“
ڏونهين پليا آبتان ۾ بڙهون لاگليا.
بڻا پر هيڪ باندر اينهان چيا گل باتا سٽيلا پلا.
او باندر جهڪي اترتي آلا.
اٿون اونهان نون ڪيهون لاگلا.
”ڪا هلي ڇي؟

تمهين کان پليا بڙها چوا؟
مين تمچيا گل باتا بڻا پر بيلها سٽيلا پلا.
مين تمچا فيصللا ڪرهين.
مين صحيح فيصللي ڪرين چين.
گل فيصللي ڪاڻ مانڪن آوي هتي.“

باندرِي هِيڪ تاراڄي آڻِي.

اُٺهين وي روڻي چي ڏون حصي ڪلي.

هِيڪ حصا تاراڄي چي هِيڪي پڙا ۾ ميهلا.

ائون ڏوجا حصا تاراڄي چي ڏوجي پڙا ۾ ميهلا.

پهِي اونهان نون تورون لاڳلا.

اُٺهين تاراڄي چلي

ته هِيڪ پڙ ڳورا هتي پلا.

اُٺهين ڳوري پڙا مون روڻي چلي.

ائون و مون ڪهين پانتي ڪالهي

ته جون ڏونهين حصي هڪ جتري هوي

ائون تاراڄي چا وزن بي هڪ جتري هئو.

باندر بڙي ڏونهين حصي تورون لاڳلا.

اُٺهين تاراڄي نون مٿي چتي ڏيڪلي،

ته ڏوجا پڙ ڳورا لاڳلا.

پهِي بڙي اُٺهين تاراڄي چي ڏوجي پڙا مون

روڻي چلي.

ائون و مون ڪهين ڪالهي.

تہ جُون ڏونھين پڙ ھڪ جتري ھوي۔

اُتھين تارا جي چلي،

ائون بڙي تورتِي ڏيکلي،

تہ ڏونھين پڙ ھڪ جتري ھتي يا نہ۔

پھي ڏونھين پليا باندرآ کن آليا۔

وا آپڪي آپڪي روتي چوئون آليا۔

پر باندرِي ڪيھلي،

”اُيا، جي روتي جي ڏونھين حصي مانچي ھتي۔

کان تہ مين تورڻي ۾ محنت ڪلي جي۔

ايچي ڪاڻ ڏونھين حصي مانچي ھتي۔“

باندر اُونھان چا حصا بي آپ ڪتي گيلا۔

پليا باندرآ جي مُنھان ڏسڻ ڏيکون لاگليا۔

چڱائي چا بدلا

هيڪ ماٿس هيڪي جهنگها مُون جائيلي چلي-
اُٿهين ڏيڪلي،

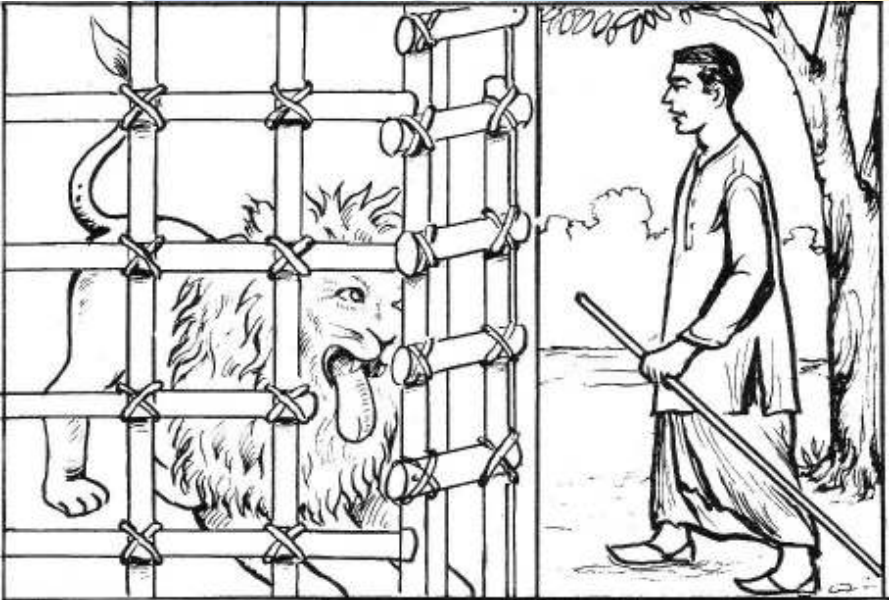
ته هيڪ شينهن پچري ۾ بند ڇي-

اُون ماٿس پچري چي نيڙي گيلي-

شينهن اونهون ڏيڪلي،

ته ڪيئون لاگلا-

”مُون پچري مُون باهر ڪاڍي-

مُنون تِرسِ بي ڏاڍي لاڳلي ڇي۔
ايشورا ڇي نان چئي، مانقر قياسِ ڪر۔“

ماڻسي ڪيهلي،

”مين تئون ٻاهر ڪوني ڪاڍين،

ڪان ته تون مُنون ڪتي جاھي۔“

شينھين ڪيهلي،

”نہ، نہ، مين تئون ڪوني ڪان۔

مانقر قياسِ ڪر۔

ايشورا ڇي نان چئي، مُنون ٻاهر ڪاڍي۔“

ماڻسا نون اوڦر قياسِ آتي گيلا

اُٿين شينھان نون پڇري مُون ٻاهر ڪاڍي۔

شينھين ٻاهر آتي ڪيهلي،

”پهڻيون مين تئون ڪاهين۔

پهڻي مين پاڻي پينھين۔“

ماٿس ڏرتي گيلي، ائون ڪيهلي،
”تون منون کان پلا ڪائي هتا؟“
ميين ته تو سون چڱائي ڪلي ڇي-
مانقر قياس ڪر-“

شينهن ڪيهلي،
”يون بڙي ڪيون،“
ماٿس ته ڪڏ بي چڱائي ڪوني ڪري ڇي-
ايچي ڪا مين تئون ڪاهين-“

ماٿسي ڪيهلي،
”تون پهڻيون ڪا ڪن ها فيصللا ڪرا،
ته ماٿس بي چڱائي ڪري ڇي يا نه-
پهڻي پني تون منون ڪايو-“
پهڻي ماٿس ائون شينهن فيصللا ڪرائون چاللي-

دڳا ۾ اونهان نون ڏاند گڏجلا۔

شينهنين ڏاندا نون ڪيهلي،

”تون سٺا۔“

ماٿسا نون کائڻ صحيح ڇي، يا نه؟“

ڏاندي ڪيهلي،

”ماٿسين موتين ظالم هٿين۔“

مانچا مالڪ بي مانسون موٽي ظلم ڪري ڇي۔

مين آڀڪي مالڪا ڇي ڪلئي ڪام ڪرين ڇين۔

پهڙي بي او مئون هر روز ماري ڇي۔

ماٿسين موتين ظالم هٿين۔

اينهنون تون پلي ڪا۔“

جڏ ماٿسي ها فيصلو سٺا،

ته او صفا ڌرتي گيلي۔

پهڙي وي اگتي چاللي۔

دڳا ۾ اونهين هيڪ بڻ ڏيکڻي -

وي او بڻا کن گيلي -

شينهنين بڻا نون ڪيهلي،

”تون سٺا -

ماڻسا نون کائڻ صحيح چي، يا نه؟“

بڻي ڪيهلي،

”ماڻسين هر روز اڻي آوي هتئين،

مانچي چاهين ۾ پيسي هتئين -

مانچي ميوات کائي هتئين -

پهلي بي ماڻسين مٺون ٽڪين هتئين

اٺون پاڙي هتئين -

ماڻسين موتين ظالم هتئين -

ماڻسان نون ڪڏ بي قياس ڪوني آوي چي -

اينهنون تون ڪتي چوڙ ته پلي چي -“

ماڻسي ها فيصلو سٺا -

ته اڃا بي بڏيڪ ڏرون لاگلي -

پهِي بڙي وي اُگتي چاللي -
ائون اونهان نون دگا ۾ هيڪ لومبڙي گڏجلي -
شينهنين ونون ڪيهلي،
”تون سٺا -

ماٿسا نون ڪائڻ صحيح چي، يا نه؟“
لومبڙي اونهان چيا ڪل باتا سٺي
شينهان نون ڪيهلي،
”تون پيهڻيون منون اونهچ پجري ڏڪاڻ -
جڪا ۾ تون بند هلا -

پهِي مين آپڪا فيصلو سٺاوهين -“
وي لومبڙي نون پجري ڏسين گيئي گيلين -

لومبڙي شينهان چي پجري نون ڏيڪتي ڪيهلي،
”اين پجري ته ڌاري چي -
ائون تون ته موتا هئا -

منون لاڳي چي ته تون اي پجري ۾ بند ڪوني هلا،
اچي ڪا مين آپڪا فيصلو ڪوني سٺاوين -“

شينهنن ڪيهلي،

”اين پڇري بڙي تين ڌاري ڪلي چي۔“

مين ايهچ پڇري ۾ بند هلا۔“

لومبڙي شينهان نون ڪيهلي،

”جي تون اي پڇري ۾ بند هلا۔“

ته تون پيتر گهڙي ڏڪاڻ۔

ته مين بي ڏيکين ته پڇري ڌاري چي يا نه۔“

شينهنن لومبڙي چي بات منلي۔

شينهنن پڇري پيتر گهڙي گيلا۔
ماڻسي پڇري نون ويهچ مهلي بند ڪتي چوڙلي۔

لومبڙي ماڻسا نون ڪيهلي،

”مهين تون جا، ائون جتي آڪي جان بچا،

ها نا شڪرا اڻيچ پلا چي۔“

شينهن آتي گيلا- شينهن آتي گيلا

هيك چوهر پاڪريا چارتي-.

اُون آپڪي گانوان کن پتي پاڪريا چارون جتي

ائون آنتئا چي بڙتي آتي-.

گانوان کن پتي هيك جهنگه هتي-.

اُون چوهر اوھج جهنگها ۾ پاڪريا چارون جتي-.

هيك ڏيئو پاڪريا چارتان چارتان ۾،

اونھون خيال آلا-.

تہ امھين آنتئ ھني گيلي چي-.

گانوان ھاڙين ماڻسين گھرين بڙتي آين ھوي-.

چوھري پوگ ڪڙي ڪاڻ سوچلي-.

”آج مين گانوان ھاڙان نون تنگ ڪرھين-.

آج مين گانوان ھاڙان سون پوگ ڪرھين-.

آج مين هيك موٽا پوگ ڪرھين-“

جهنگها ۾ هيڪ ڪجي ڇي بڻ هلي -

ڪجي ڇي بڻ موٽي هلي -

اُون چوهر ڪجي ڇي او موٽي بڻا پر چڙهتي گيلي -

بڻا پر چڙهتي اُون ڏاڍون رڙيا ڪرون لاگلي -

”شينهن آتي گيلا - شينهن آتي گيلا -

بچاوا - بچاوا -“

گانوان هاڙين گل ماڻسين ناستين آئين -

ماڻسين ڏنڊي چتي آئين -

چوهرِي مئون ڏيڪلي ،

ته ماڻسين آوي هتين -

اونهان ڪن ڏنڊي بي هتين -

ته اُون چوهر بڻا ڪن جهڪي اترتي آئي -

ائون ڏاڍون ڏاڍون هسون لاگلي -

ماڻسين اوڪن آئين -

ائون پوڄون لاگلين -

”ڪئي ڇي شينهن ؟“

چوهر هسون لاگلي۔

ائون ڪيهلي،

”مين ته تمهان سون پوگ ڪلا ڇي۔

اي جهنگها ۾ ته ڪو شينهن ڪوني۔“

ماڻسين ريسي ۾ پونين بڙتي گيلين۔

ٿوڙهين ڏينهن گذرلين۔

هڪ ڏيئو آنتا مهلي چوهري سوچلي

ته مين ڪان نه بڙي گانوان هاڙان سون پوگ ڪرين۔

اون بڙي ڪجي ڇي بنا پر چڙهتي گيلي۔

ائون ڏاڍون ڏاڍون رڙيا ڪرون لاگلي۔

”شينهن آتي گيلا۔ شينهن آتي گيلا۔“

بچاوا۔ بچاوا۔“

گانوان هاڙين ماڻسين بڙي بي او چوهرا چيان رڙيان پر

جهنگها ڏسين آين۔

اونهين ڏندي بي آئي۔

OLCDO

چوهرِي مٿون ڏيڪلي

تہ ماٿسين آوي هٿين۔

اونهان ماٿسان کن ڏنڊي بي هٿين۔

اُون چوهرُ بٽا کن جهڪي اُترتي آلي۔

ائون بڙي هسون لاگلي۔

اُون موتي موتي تهڪ ڏيون لاگلي۔

ماٿسين اوڪن آين۔

اٺُون او چوهُرا نُون كِيهُون لاگلين-

”ڪَني چي شينهن؟“

چوهُر هسُون لاگلي-

اٺُون اونهان ماٺسان نُون كِيهُون لاگلي-

مين ته تمهان سُون پوگ ڪلا هلا-

اي جهنگها ۾ شينهن ته آوي ئي ڪوني چي-

ماٺسين بڙي بي ريسي ۾ پُونين بڙتي گيلين-

توڙين ڏينهن گذارين-

هڪ ڏيئو آنتا مهلي اصلا ۾ شينهن آتي گيلا-

اٺُون اُون چوهر صفا ڏرتي گيلي-

اُون ڪجي چي بٽا پر چڙهتي گيلي-

اٺُون ڏاڍون ڏاڍون رڙيا ڪرون لاگلي-

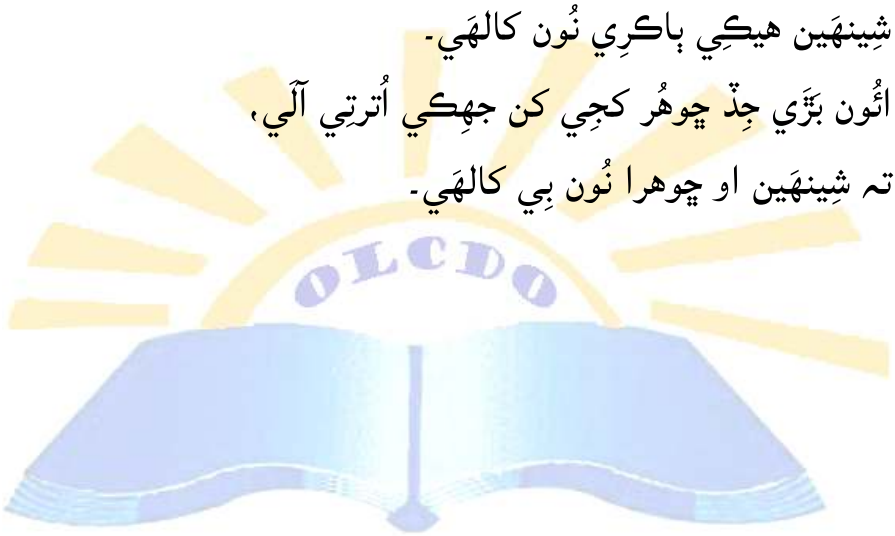
”شينهن آتي گيلا- بچاوا-“

پر اي چڪر ڪو بي ڪوني آلي-

ڪو بي ڏنڊا چتي ڪوني آلا-

وين گُل مائسين ريسي ۾ هلين -
وين ڪيهي لين پلين -
”اين چوهر پوگ پلي ڪري ڇي -
اُون آيان نون تنگ پلي ڪري ڇي -“

شينهن هيڪي پاڪري نون ڪالهي -
ائون بڙي جڏ چوهر ڪجي ڪن جهڪي اترتي آلي،
ته شينهن او چوهر نون بي ڪالهي -

پڪيئين ائون چار

هيڪي شڪاريئي چار بچالي.

او شڪاريئي موٽي چار بچالي.

شڪاريئي ڌرتي پر چار بچالي.

شڪاريئي چاري ۾ ڪڪي چي ڏاڻي چتلي.

ائون پهي او آپ پتا جتي لڪتي پستي رهلا.

پڪيئين چاري چي پرسون آين.

پڪيان نون چار نظر ڪوني آلي.

پڪيئين ڏاڻي ڏيڪلي.

ته وين اترتي آين.

ائون ڏاڻي چگون لاگين.

جڏ اونهن ڏاڻي چگتي بس ڪلي.

ته پهي وين اڏرون لاگين.

پر وين اڏر نه سگهين،

ڪان ته وين چاري ۾ قسوڙين هين.

هيڪي سڀاڻي پڪيئي ڪيهلي،

”ها چار گوري کوني-
آوا ته گل بچرتي زور ڏيئون-
آپون چاري سوڌي اڏرون-
ائون شڪاريا کن بي بچتي جاهون-“

ڪلين پڪيئين اوچي بات منلي-
ڪلين پڪيئين زور ڏلا-
ائون چاري سوڌي اڏرون لاگلين-
ائون شڪاريا کن بچتي گيلين-
شڪاريئي ڏيکلي،
ته پڪيئين اڏري هتين پلين-
وين چاري سوڌين اڏري هتين پلين-
شڪاري بي اونهان چي لارون ناسون لاگلا-
او چاري لارون ناسون لاگلا-

پڪيئين پتي پنڌا تائين اڏرتي گيلين
وين چاري سوڌين صفا پتين اڏرتي گيلين
نيٺ وين ٽڪتي پلين-

هيڪي پڪيئي ڪيهلي،
 ”مين ايڏا پلا زور ڏيئين چين -
 تمهين ته زور ئي ڪوني ڏيئا چوا پلي -“
 هيڪي ڏوجي پڪيئي ڪيهلي،
 ”نه نه زور ته مين پلا ڏيئين چين -
 تمهين ته زور ئي ڪوني ڏيئا چوا پلي -“

ڪُل پڪيئين ساڳي بات ڪرون لاگلين -

ائون زورا نون گهتاتي چوڙلا -

نيٺ چار جهڪي هئون لاگلي -

ائون چار جتي جهڪي ڪرلي -

شڪاريا ڪن هيڪ موتا ڪارا هلا -

اُٺهين چار چلي -

پهي اُٺهين چاري نون پڪيان سوڌي موتي ڪاري ۾ ناڪلي -

ائون گهرين گيلا چلا -

هيك اُونڌري

- هيك جھنگھا ۾ هيك اُونڌري ريتي.
- هيك ڪاڳي اُونڌري نُون ڏيڪلي.
- ڪاڳي اُونڌري نُون جهاللي.
- ڪاڳي اُونڌري نُون چُهني ۾ جهاللي.
- ڪاڳ اُونڌري نُون چُهني ۾ چٽي اُڏرلا.
- ڪاڳ خُوشي مُون تران تران ڪرون لاگلا.

اُونڌري چُهني مُون ڪرتي پلي -
اُونڌري ڪاڳا چي چُهني مُون جهڪي ڪرتي پلي

اوھڄ جهنگھا ۾ هيڪ فقير ريتا -

او فقير جُهوپڙي ۾ ريتا -

اُونڌري او فقيرا چي پرسُون جتي ڪرلي -

فقيري وي اُونڌري نُون چلي -

پهڻي فقيري وي اُونڌري نُون ڪاڻي ڪاڻ ڪهين ڏلي -

فقيري اُونڌري نُون آڀڪي جُهوپڙي ۾ رهالي -

فقير وي اُونڌري نُون آڀان پيڙا رهاتا -

او اُونڌري نُون جُهوپڙي ۾ رهاتا -

هيڪ ڏيئو ڪا هلي جو

اُونڌري جُهوپڙي ڪن ٻاهر نڪرتي گيلي -

اُونڌري جهنگھا ۾ گيلي چلي -

جهنگھا ۾ هيڪ جهنگهلي پلي هلي -

جهنگهلي پليئي اُونڌري نُون ڏيڪلي -

جهنگهلي پليئي اُونڌري نُون ڪاڻي ڪاڻ سوچلي -

جهنگهلي ٻلي اوندري چي لارون ٻلي -
اوندري ٻلي چي اگا ۾ ناسون لاگلي -
اوندري فقيرا کن جتي لکلي -
فقيري دُعا مانگلي -

فقيري اوندري کاڻ دُعا مانگلي -

اُون اوندري هيڪ جاڏي ٻلي هتي گيلي -

جاڏي ٻلي جهنگهلي ٻلي سون بڙهون لاگلي -

جهنگهلي ٻلي ڌرتي گيلي -

جهنگهلي ٻليئي ناستي جان بچالي -

جاڏي ٻلي جهوپڙي کن ٻاهر نڪرتي گيلي -

جهنگهلي ڪُٽري جاڏي ٻلي نون ڏيکلي -

جهنگهلي ڪُٽرا جاڏي ٻلي نون کاڻي کاڻ لارون ٻلا -

جاڏي ٻلي ڌرا مون جهنگهلي ڪُٽري کن ناسون لاگلي -

جاڏي ٻلي فقيرا کن گيلي -

فقيري دُعا مانگلي -

فقيري جاڏي ٻلي کاڻ دُعا مانگلي -

وا جاڏي ٻلي هيڪ جاڏا ڪُترا هُتي گيلي.

جاڏا ڪُترا جهنگهلي ڪُتري سُون بڙهون لاگلا.

جهنگهلي ڪُترا ڌرتي گيلا.

جهنگهلي ڪُتري ناستي جان بچالي.

جهنگهلي ڪُترا پونا جهنگها ڏسين ناستي گيلا.

جاڏا ڪُترا جهوپڙي کن ٻاهر نڪرتي گيلا.

او ٻاهر جهنگها ۾ نڪرتي گيلا.

جهنگهلي شينهن جاڏي ڪُتري نُون ڏيڪلي.

جهنگهلي شينهن جاڏي ڪُتري لارون پلا.

جاڏا ڪُترا ناسون لاگلا.

جاڏا ڪُترا فقيرا کن گيلا.

فقيري دُعا مانگلي.

فقيري جاڏي ڪُتري ڪاڻ دُعا مانگلي.

او جاڏا ڪُترا هيڪ جاڏا شينهن هُتي گيلا.

جاڏا شينهن جهنگهلي شينهان سُون بڙهون لاگلا.

جهنگهلي شينهن ڌرتي گيلا -
 جهنگهلي شينهن ناستي جان بچالي -
 جهنگهلي شينهن پونا جهنگها ڏسين ناستي گيلا -
 توڙان ڏينهان کن پهي ماڻسين فقيرا کن آين -
 فقيرا کن هيڪ جاڏا شينهن هلا -
 ماڻسين شينهان نون ڏيڪتي ڌرتي گيلين -
 فقيري ڪيهلي، ڌرا نه -
 ها شينهن پيهڻيون اونڌري هلي -
 مين دُعا مانگلي -
 اونڌري هيڪ جاڏا شينهن هتي گيلي -
 جاڏي شينهن فقيرا چي بات سُلي -
 جاڏا شينهن ريسي ۾ آتي گيلا -
 جاڏي شينهن سوچلي -
 مين اي فقيرا نون ڪاهين -
 جاڏي شينهن فقيرا پر حملا ڪلا -
 فقيري دُعا مانگلي -
 اڻهين جاڏي شينهان نون پتلي -

موتاً شينهن بڙي ساڳي اُونڌري هُتي گيلي۔

اُونڌري ڌرتي گيلي۔

اُونڌري جهنگها ڏسِين ناستي گيلي۔

جهنگهلي پليئي اُونڌري نُون ڏيڪلي

جهنگهلي پلي اُونڌري نُون کاڻي کاڻ لارُون پلي۔

اُونڌري ناسُون لاگلي۔

جهنگهلي پليئي نيٺ اُونڌري نُون جهاللي۔

جهنگهلي پلي اُونڌري نُون کتي گيلي۔

ڏوجين ڪهاڻين چين ڪتابين

1. جمنگما چيا ڪهاڻيان
  2. ڏوجان مُلڪان چيا ڪهاڻيان
  3. دلچسپ ڪهاڻيان
- اٺون ڏوجين ڪتابين بي جلد چپڙاجمي-

چاپڻي هاڙي

اوڌڪي لينگوج اينڊ ڪميونٽي ڊولپمنٽ آرگنائيزيشن

پي او باڪس نمبر 41 ميرپورخاص سنڌ

Oadki Language & Community Development Organization

P. O. Box 41 Mirpurkhas Sindh

Email: olcdopakistan@gmail.com